

JEKLARSKI DELAVCI OKLICALI STAVKO

Hamilton — Delavci zaposleni v jeklarski industriji v Hamiltonu, Sault Ste Marie in Sydney, N. S., so v ponedeljek oklicali stavko. Oklic stavke je šledil po preteku neuspešnih pregovorov med delavci in delodajalci, ter kljub temu da je federatna vlada zasegla jeklarska industrijska področja z namenom, da bi na ta način zastrašila delavce in zaščitila delodajalce.

Jeklarski delavci zahtevajo \$33.60 minimalno plačo in 40 ur delovni teden. Število stavkarjev šteje okrog 15.000 delavcev zaposlenih pri Steel Plant v Hamiltonu, Algoma Steel, S. S. Mario in Dominion Steel and Coal Co., Sydney, N. S.

C. H. Millard, nacionalni upravitelj unije jeklarskih delavcev je podal izjavo, da med delavci vlada veliko navdušenje za dosego opravičenih zahtev. Obtožil je

zakon federalne vlade, kateri določa kazni \$20.00 za vsakega delavca za vsak dan stavke. Ta zakon, pravi Millard določa kazni za delavce, toda zaščito za delodajalce, ter nas spominja na gotove vrste zakonov v prejšnjih fašističnih državah. Vsled tega je dolžnost organiziranih in neorganiziranih delavcev, da se bore proti tej drzni nameri federalne in provincialne vlade, z katero se skuša odvzeti delavcem pravice, da se poslužijo stavke za dosego svojih delavskih pravic.

Proti antidelavskemu zakonu, je podalo svoje izjave večje število uglednih oseb, med temi tudi delavska poslanka provincialne vlade, A. A. MacLeod in J. B. Salsberg. Stavko jeklarskih delavcev podpira delavska progresivna stranka, katere je podala izjavo v prid zvišanje plače in krajšega delovnega tedna.

STAVKOVNI ODBOR V AKCIJI PROTI TERORJU V TRSTU

Trst — V pričetku tega meseca in sicer potem ko je okrog 200 do 500 neofašističnih teroristov vdrlo v poslopje predsedništva Pokrajinskega NOO za Slovensko Primorje, zatem v poslopje mestnega Osvobodilnega Sveta, odhoda antifašistične mladinske Zveze, kjer so oropali denar iz blagajne, ki je bil namenjen za pot delovne brigade, ki je odšla na delo železniške proge Brčko-Banovići, oropali so tudi knjige in druge spise ter jih zažgali na trgu — stavkovni odbor sindikalnih organizacij je izdal proglas na ljudstvo v Trstu in okupacijski coni A. Proglas se glasi:

"Meščani, delavci, antifašisti, demokrati!

Sindikalne in vse demokratične narodne organizacije morajo na teror fašističnih banditov odgovoriti takoj, oklicati splošno stavko in zaustaviti celokupni obrat.

Neofašizem je narasel v Trstu pod uslovi, ko so bili ustvarjeni z popustljivo politiko z strani oku-

pacijske vojaške uprave in se obnavlja v najbolj razsajajoči italijanski nacionalizem, v fašiste, zločince, kateri so našli prijetno zavetje v coni "A". Fašizem je mogel dvigniti glavo samo zato, ker je videl, da oblasti nastopajo proti antifašističnega demokratičnega pokreta. Fašisti si dovoljujejo vse, kar vedo da ne bo ničče kaznjen, ker jih štiti in pomaga civilna policija, pri kateri prevladujejo fašistični elementi. Morda bi zadosovalo omeniti, da so skupine izvajalcev, ki štejejo okrog 200-500 vedno pod zaščito policije, mogle svobodno razsajati po mestu in vršiti pred navedene vplome, ropanje in tatvino brez strahu na kazen.

V cilju odgovora na drzne teroristične skupine, katere neovirano razsajajo po mestu in terorizirajo civilno prebivalstvo, izvršujejo kriminalna početja, vršile se je sestanke delavskih in politično-demokratičnih organizacij na poziv Slovensko-italijanske antifašistične Zveze, na katerem smo sklenili proglasiti splošno stavko po celi Juljski Krajini. Naš narod zahteva:

1. Aretirati vse one elemente, kateri so izvršili prej navedena kriminalna početja.
2. Odstranitev in kazen fašističnih zločincev.
3. Odstranitev iz Trsta vseh fašistov in raznih drugih zločincev, ki so se v svrhu zaščite zatekli tukaj kakor tudi vseh ostalih klavcev in črnoborizancev.
4. Ustanovitev Narodne oblasti in organa demokratične narodne zaščite.

Proglas pove dovolj jasno, kaj mu je namen in na podlagi česa je ljudstvo pristljeno z stavko zaščititi svoja življenja in pravice na obstoj.

Brigade v Timminsu

"V Timminsu smo organizirali kar cele "brigade" za zbirno akcijo za X-raj aparat!"

To poročilo smo dobili ravno v trenutku predno smo šli v tisk, ki nam ga je poslal tajnik osekka Zveze Kanadskih Slovencev, Jože Benčina. Niti najmanj smo mogli dvomiti glede deleža vrlih rojakov in rojakinj v Timminsu, ki so se vedno pokazali prvi med prvimi pri v dobre namene namenjenih zbirmih akcijah.

Tozadnji dopis, ki ga je poslal že omenjeni rojak Benčina, izide v prihodnji izdaji lista, in sicer posebni izdaji ob četrti obletnici lista Edinost, ki bo tako lepo okrasena z slikami obojestranskih Zvez in slikami Gl. odbornikov.

Uredništvo.

Mi ne bomo nikdar sprejeli sklepe, ki so proti našim narodnim pravicam

IZJAVA PODPREDSEDNIKA ZVEZNE VLADE FLRJ EDVARDA KARDELJA

Ljubljana — (Tanjug). Ob povrnitvi iz Pariza, podpredsednik Zvezne vlade FLRJ in načelnik jugoslovanske delegacije na konferenci vnanjih ministrov, Edvard Kardelj je podal novinarjem v Ljubljani sledečo izjavo:

"Konferenca Sveta vnanjih ministrov v Parizu ni sprejela sklepov, katere bi narodi Jugoslavije mogli sprejeti in odobriti. Ne morejo jih sprejeti za to, ker so to ponovno sklepi kakor 1919 leta v Versalju, kateri delijo slovenski in hrvatski narod na različne države in z tem nanašajo težek udarec nacionalnim pravicam naših narodov. Po drugi strani naši narodi ne morejo sprejeti te sklepe tudi zaradi tega, ker so se borili in doprinesli ogromne žrtve na strani zaveznikov za svojo osvoboditev in predvsem osvoboditev tistega dela naroda, ki je bil po prvi svetovni vojni prepuščen jarmu tujih osvajalcev in tlačiteljev.

Pariški sklepi z ene strani prepustajo Italiji obseg ozemlja, ki je kompaktno naseljeno z slovenskim prebivalstvom. Na tem obsegu ozemlja živi 60.000 Slovencev in okrog 16.000 Italijanov, od tega 14.000 v Gorici. Ti sklepi prepustajo Italiji Gorico, staro kulturno in ekonomsko središče Slovencev, prirodno središče Vipavske in Soške doline in to kljub temu, da je v Goriki občini slovenska večina. Ti sklepi prepustajo Italiji Tržič, ki je ekonomsko povezan z ostalim delom Juljske Krajine in predvsem Trstom, katerega prebivalci v ogromni večini izražajo željo priključiti se k Jugoslaviji. Ti sklepi prepustajo Italiji vso Kanalsko dolino z Trbižem, kjer pa pred prvo svetovno vojno Italijanov sploh ni bilo. Z druge strani oddvajajo Trst od Jugoslavije, priključujejo mu ozemlje, ki je v glavnem naseljeno z jugoslovanskimi prebivalci. Jugoslaviji je odvzet del Istre, kateri je osvobojen s toliko žrtev istrskega ljudstva in žrtvami jugoslovanske armade. Izmed Trsta in Italije ustvarja se opek koridor od nekoliko kilometrov, popolnoma slovenska zemlja, na kateri živi komaj 5% Italijanov. Slovenskem narodu, Ljudski republiki Slovenije zapira popolnoma izhod na morje in to na 5-8 kilometra od morja, katerega obrežje je stoletja in stoletja naseljeno slovenskim prebivalstvom. 10% slovenskega naroda ostane izven meje Jugoslavije zapadno od francoske črte, medtem ko samo 0,69% ostane izven meje Italije vzhodno od francoske črte v predloženih mejah internacionaliziranega Trsta.

IN TAKO REŠITEV NAŠI ZAPADNI ZAVEZNIKI NAZIVAJO "PRAVIČNO REŠITEV"

Jasno je, da tega ne morejo sprejeti naši narodi, kar pa ne morejo sprejeti naši narodi, tega ne bo sprejela niti naša vlada. Mi smo našim zaveznikom pojasnili in podali našo argumentacijo na konferenci v Londonu in na dvema konferenca v Parizu. Storili smo vse kar nam je bilo mogoče. To isto je storil narod Juljske Krajine in cele Jugoslavije, ki je jasno izrazil tokrat svojo voljo. Na žal temu prinešeni so taki sklepi, ki so v nasprotju z najelementarnejšo pravičnostjo, katere Jugoslavija z ozirom na njeno vlogo v zadnji vojni ni zaslužila. Sovjetska zveza je jasno pokazala razumevanje naših težav in priznala naše opravičene zahteve. Dejstvo je, da so poznejši sklepi prinešeni z strani štirih ministrov v Parizu, kar pa ne pomeni, da je Sovjetska zveza izpremenila svoje mišljenje v pogledu naših opravi-

čenih zahtev. Toda težnje dveh malih narodov po osvoboditvi in združitvi težko razume svet, kateri ni nikdar razumel in znal ceniti svobodo drugega naroda — svet, kateri je za svoj obstoj vezan za tlačjenje drugih narodov. In zato so rezultati prav taki, kakršni so. Toda mi se bomo nadalje borili za naše pravice. Naši zavezniki morajo vedeti, da smo mi bili tisti, ki smo prelivali kri v borbi z fašistično Italijo, da smo v tej borbi doprinesli večje žrtve kot vsi ostali naši zavezniki. Jugoslavija je dala v vojni zoper Italijo, 450.000 žrtev, in zato zahtevamo od naših zaveznikov, da ne delajo sklepov brez nas, ker mi take sklepe ne moremo priznati. Najmanj jih more priznati naš narod Juljske Krajine, kateri se je skozi mnogo

stoletij upiral proti tujemu tlačilju in kateri je neštokrat prelival svojo kri za svojo svobodo. Pred nami je mirovna konferenca 21. narodov. Jugoslavije bo postavila pred to konferenco svoje zahteve in protest proti sedanjim sklepom Sveta vnanjih ministrov. Mi smatramo, da je pravičen mir nemogoče doseči z nadglasovanjem. Usoda naših narodov v prvi vrsti je stvar nas samih in našega naroda v Juljski Krajini. Zato se ne moremo smatrati obveznih na niti eden sklep, katerega nismo odobrili. Mi smo, namreč zavezniška država, kar pa včasih nekateri naši zavezniki pozabljajo in zato smatramo, da o miru med Jugoslavije in Italije ne more nekdo drugi mimo nas in brez našega odobrenja odločiti."

AMERIŠKI VOJAKI UBILI DVA JUGOSLOVANSKA VOJAKA

Šest tisoč Slovencev zastavkalo v Tržiču. Zavezniško vojaštvo in civilna policija terorizira ljudstvo v Trstu in Juljski Krajini

Trst, 15. jul. — Glasom tukajšnjih poročil pretekli petek sta postala žrtve vedno bolj drznega teroriziranja ljudstva v okupirani coni Trstu in sploh Juljski Krajini, ob demarkacijski črti dva jugoslovanska vojaka. Ubita sta bila potem ko je patrolja ameriške okupacijske vojske odkrila ogenj iz pušk na jugoslovansko patrolju.

Vojaške oblasti 88. ameriške okupacijske divizije zanikajo, da sta bila ubita na strani pod kontrolo jugoslovanske armade, kakor se glasi protestna nota jugoslovanske vlade. Jugoslovanska vlada navaja primer, da so se ameriški vojaki nahajali na drugi strani demarkacijske črte in izven kontrole.

Istočasno je moskovski radio naslovil obožbo zoper postopanje zavezniških oblasti v Trstu, katere terorizirajo skokovno unijsko gibanje in dopuščajo drzno postopanje fašističnim skupinam civilne policije proti delavcem.

Okrog šest tisoč slovenskih delavcev, ki so zaposleni v ladjedelnicah v Tržiču, so oklicali splošno stavko. Na visoki žerjav v pristanišu so razobesili slovensko in italijansko zastavo, na katerih je zvezda petokraka, ter za-

Slovinci ne bomo odobrili tak kompromis

Pariz — France Bevk, podpredsednik antifašistične Zveze in M. Pogassi od antifašistične Zveze Slovencev in Italijanov Juljske Krajine, sta podala izjavo, v kateri je rečeno, Slovinci ne bodo nikoli odobrivali tak kompromis, kakršnega predvidevajo sklepi Sveta vnanjih ministrov glede Trsta in Juljske Krajine. Oba smatrata, da francoski predlog, če tudi je sprejet po Svetu vnanjih ministrov, nima nobene etnične ali gospodarske osnove.

Gospodarsko, kulturno in ekonomsko življenje Trsta je odvisno od njegovega zaledja. Brez tega zaledja, Trst je obsojen na hiranje in pogin. Gospodarski, kulturni in ekonomski razvoj mu more dati samo Jugoslavija, kot celina njegovega zaledja.

htevali izključitev okrog 1000 protitalijanskih elementov, ki so ostali na delu. Ljudstvo se poslužuje splošne stavke tudi v drugih delih okupirane cone po zavezniški okupacijski vojski v znak protesta proti sklepa pariške konferenca. Na splošno so zahteve priključitev k Jugoslaviji in za Trst, kot samostojno federalno enoto v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Kakor razvidno zavezniško vojaštvo si skuša pridobiti "junaštvo" sedaj po skončani vojni pri zatiranju narodnih pravic, pri razbijanju unijskega gibanja in pri splošnem teroriziranju miroljubnega ljudstva.

IZDAJALEC DRAŽA IN DESET DRUGIH OBDOJENI NA SMRT STRELJANJEM

Beograd, 15. jul. — Vojaško sodišče, katero je od 10. junija zasedevalo načelnika izdajalskih skupin Draža Mihajlovića ter ostale 23 obtožencev za veleizdajo jugoslovanskih narodov za časa štiriletne vojne, je danes izreklo smrtno obsodbo s streljanjem 10 od 23. obtožencev. Ta obsodba je bila izrečena ob navzočnosti v dvorani številnih udeležencev, kateri so polni zadoščena navdušeno odobrivali obsodbo največjih izdajalcev v povesti jugoslovanskih narodov.

Obsojeni na smrt s streljanjem so sledeči: Draža Mihajlović, Radoslav Rade Radich, 54. let star,

ZAKON PROTI

stavkam, ne more dati tega, kar zahtevajo delavci. Samo zakon pravične socialne zaščite more odpraviti stavke in nemir v industriji.

TELEFONIČNI RAZGOVOR

Toronto — Oni dan je pozvonil telefon, pa tako glasno, da se je skoro vnaprej moglo vedeti, da je "Long distance call". In res, da je tudi bil. . .

Sam Cesar je klicel, pa še kako veselo je nagovoril: "St. Catharines kliče!" Ali se je morda kaj zgodilo?, smo vprašali. "Kako radostno dogodek", je odvrnil rojak John Cesar, Kar poslušajte, tako je nadaljeval:

"Ravno kar sem dobil obvestilo od mestne uprave St. Catharines, z katerim nas obvešča, da je mestna uprava odobrila našo prošnjo za "Tag-day", za pomoč podhranjenim otrokom v Jugoslaviji. Tag-day se bo vršil v soboto dne 27. julija. Mobilizirati bo treba vse sile, da bo večji in boljši uspeh. Dobiti mlada dekleta, mlade fantje, pa tudi starejši bodo lahko šli nabirati prispevke med ljudstvo.

Bravo rojaki v St. Catharines, smo odvrnili! Pozdravljeni, in nato je John odložil telefonično slušalko.

Pismo rojakom v Kanadi

BELOKRAJINA, SREDI MAJA MESECA

Večkrat nam uhajajo naše misli k rojakom, ki so morali v času stare Jugoslavije in še preje preko velike luže, ker jim domovina ni mogla dati kruha. Mislimo na vas in sem prepričan, da pošljate tudi vi vaše misli k nam. Med tem smo mnogo, mnogo preživeli. Fašistični in nacistični sovražnik sta skupno z domačimi izdajalci, belogardističnimi vaškimi stražami in domobranci, uničevala, ropala, požigala naše prijazne belokranjske vasice. Toda gorje je mimo. Naše ljudstvo živi sedaj v svobodi. Lepo je v novi Titovi Jugoslaviji. To zdravo, prijetno ozračje napolnjuje tudi Belo Krajino, ki se prebujala k novemu lepšemu življenju. Ljudska oblast, ki usmerja naše delo in življenje, je pravična vsemu delavnemu ljudstvu, ki se zbira k obnovi. Z lastnimi močmi si ustvarjamo temelje lepši, srenejši bodočnosti.

Smo sredi obnove. Bela Krajina je doživela po končanih strahotah fašističnega in nacističnega nasilja svoj prvi pomembni praznik obnove dne 15. januarja t. l., ko je slovesno stekla železnica od Novega mesta do Semiča. Tedaj je bila naša lepa, sončna in zavedna deželica, naša ljubljena Belo Krajina zopet povezana z ostalo Slovenijo. To je bila prva zmaga naših delavcev, ki jim je globoka ljubezen do svobodne ljudske države vplivala vsežih moči za veliko delo obnove. Proga Črnomelj-

Metlika-Bubnjarci pa je bila tako razdejana, da je bilo vse vozisče preraščeno s travo, tako da mestoma sploh ni bilo mogoče več spoznati, kod je tekla železnica. Med drugim je bil porušena tudi most na Otovcu v dolžini 150 metrov, most na Kolpi pri Metliki, dolg 80 m in 80 m dolgi viadukt Krupa. Vse belokranjsko ljudstvo je izrazilo svojo voljo za sodelovanje in s tem zopet izpričalo svojo veliko požrtvornost, ki jo je dokazalo že med narodno osvobodilno borbo, ko je z ljubeznijo skrbelo za naše hrabre partizanske borce.

Druga naša skrb so domačije, saj je bilo v naši Beli Krajini ob osvoboditvi nad 2000 razdejanih poslopj. Številne družine so se morale med narodno osvobodilno borbo stiskati po vseh kotičkih, kjer je bilo količjak strehe in zatočišča. Stanovale so pri dobrih sosedih, preselile so se v zidanih. Vprašanje naših porušenihih domacij je bilo tako nujno, da so pričeli takoj v avgustu 1945 z organizacijo Tehnične baze, ki ji pripada naloga načrtno obnove naših belokranjskih domacij. Vodstvo Tehnične baze je s svojim delom ugotovilo, da je bila med vojno prizadeta skoro vsaka vas. Zapudje, Planina, Klec, Hrast in druge vasi so bile popolnoma požgane ali razdejane. Takoj je prodrl med nami spoznanje, da mora vse ljudstvo sodelovati v obnovi, saj si spriči občutnega pomanjkanja delovnih moči, prevoznih sredstev in stavbenega materiala tega drugače sploh misliti ni mogoče. Zaradi tega smo se povezali v obnovitvenih združenjih. Takšnih združenj imamo sedaj v Belo Krajini že deset. Naloga obnovitvenih združenj je zagotoviti prizadetim družinam, da dobijo čim preje, čim ceneje zopet svojo streho, svojo prijetno domačijo. Zelo marljivo, uspešno delujejo predvsem obnovitvene zdruge v Adlešičih, Črnomlju, Metliki in Viniči.

Naj vam, dragi rojaki, navedemo primer Adlešičev. Gotovo vstaja pred vašimi očmi prijazna vas ob Kolpi. Prebivalci te vasi so se postavili med narodno osvobodilno borbo odločno na stran Osvobodilne fronte. Zaradi tega so moralno mnogo pretrpeti pod okupatorskim in ustaškim nasiljem ter uničevanjem. Ob osvoboditvi je bilo tukaj vse boso, golo, ubogo, brez strehe, brez živine. Toda trdnost volja ljudstva je premagala vse težave pri obnovi razdejanih hiš in gospodarskih poslopj. Organizirali so delavske ednice, ki so se vztrajno lotile čiščenja ruševin ter priprave stavbenega materiala v vzornem udarniškem delu. V lastni delavnici za izdelavo cementnih strešnikov, so izdelali 26.000 cementnih strešnikov. Udarniška skupina tesarjev je brezplačno posekala 690 kubičnih metrov lesa, od katerih so darovali neprizadeti vaščanje sosednjih vasi 250 kubičnih metrov. Državna gozdna uprava pa je nazkazala še 250 kubičnih metrov lesa. Izkazali so se tudi vozniki, ki so skoraj vse posekani les prepe-

(Dalje na 4 str.)

V ST. CATHARINES" TAG DAY" 27 JULIJA ZA POMOČ NARODOM JUGOSLAVIJE

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarodnih
članov in dopisov se ne vrača."Tujega nočemo, a svojega
ne damo!"

Z temi besedami je maršal Tito v enem svojih velepomembnih govorih označil stališče jugoslovanskih narodov do svojih krvnih bratov in sester v Primorju, Istri in slovenski Koroški. Te besede so stoletne želje vseh jugoslovanskih narodov in predvsem primorskih Slovencev in Hrvatov ter koroških Slovencev po združitvi vsega ozemlja v eno samostojno in samoupravno svobodno in enakopravno državno celoto.

To so danes besede vsakega poštenega rodoljuba, vsakega poštenega demokrata, kateri se zaveda, da so v teku protifašistične vojne sprevidene naloge Združenih narodov odstraniti kakršno koli zamisel barantanja na račun tujega ozemlja, to je, priznati narodom pravice na samoodločbo. Ta sprevidenost oblikovana v Atlantski listini, na konferenciji v Jalti in Potsdamu, je navduševala ljudstvo Julijske Krajine, Istre in slovenske Koroške v skupni borbi proti nemškim in laškim ter maščarskim fašističnim osvajačev v teku dolge, naporene in krvave vojne.

Žrtve 42.000 ljudskih življenj, najboljših sinov in hčera ljudstva Julijske Krajine in Istre, so samo pričujoči dokaz, kako drzna, nelogična, neprijateljska je zamisel pri določanju meja med Jugoslavijo in Italijo, ter zamisel na samoupravo Trsta pod pokroviteljstvom Varnostnega Sveta Združenih narodov.

Na drugem mestu smo z ozirom na to priobčili izjavo podpredsednika Zvezne vlade FLRJ, šefa jugoslovanske delegacije na konferenci Sveta vnanjih ministrov, Edvarda Kardelja, ki jo je podal častnikarskim poročevalcem ob svoji povrnitvi iz konference v Ljubljani. V svoji izjavi jasno poudarja, da narodi Jugoslavije ne morejo sprejeti takih sklepov pariške konference, kateri zanikajo osnovne narodne pravice primorskim Slovincem in Hrvatim. Takih sklepov ne morejo odobravati narodi Jugoslavije in kar ne morejo odobravati njeni narodi, ne more odobravati tudi vlada.

Najmanj bi bilo mogoče odobriti sklepe kakršne koli konference, katera ne samo da zanika osnovne narodne pravice, ampak nalaga kazni narodu, ki je žrtvoval tako velike žrtve, katere se lahko merijo v primeri z katere koli zavezniško državo proti skupnemu sovražniku fašizmu. Toraj je samo pravično in predvsem potrebno prisiliti do tega spoznanja tudi tiste posameznike, kateri se delajo pozabljivi, da so določbe na samoodločbo narodov podpisali v Atlantski listini in na konferenci v Jalti.

Dobri znaki akcije za X-raj aparat

Odkar je začela zbirna akcija za X-raj aparat, ki ga bodo kanadski Slovenci poslali kot dar slovenskemu narodu, prihaja vedno več pisem in poročil o dosedanjem uspehu, ki kažejo, da bo zbirna akcija primeroma dobro uspeša.

Posamezni rojaki, ki se nahajajo v oddaljenih mestih na raznih delih, so takoj ko so prebrali apel slovenske Sekcije pri Svetu kanadskih južnih Slovanov, poslali svoj delež po deset in več dolarjev. Več kot verjetno je, da so prav tako pripravljeni ostali rojaki in rojakinje na raznih delih izven večjih mest, kjer ne obstajajo podružnice Zveze Kanadskih Slovencev ali pa podpora družva, poslali svoj delež čim prej mogoče. Mnogi tega ne morejo časno storiti tudi radi tega, ker so oddaljeni od poštnega prometa, kjer bi lahko kupili denarno nakaznico in jo poslali bodisi na Gl. urad Sveta kanadskih južnih Slovanov ali pa na naslov tajnika slovenske Sekcije pri tem Svetu.

Iz tu in tam nas seveda zanesljivim potom, to je takorekoč "šepetaje" obveščajo, kako so nekateri rojaki prispevali jako lepe denarne vsote v sklad za X-raj aparat. Po 50 in po 100 dolarjev so prispevali! Tako se slišijo govornice in poročila iz posameznih naselbin.

Poleg tega kakor na drugem mestu pove naznanilo se pripravljate dve veliki slavnosti slovenskih izseljencev v severnem in južnem Ontario. Dva "Slovenska Dneva", eden se bo vršil v Val D'Orju in drugi pa v Port Wellerju, ne daleč St. Catharines.

Če ne ves, a vendar dober del čistega dobička od obeh prireditelj je namenjen za X-raj aparat. Imena odsekov Zveze Kanadskih Slovencev, še bolj pravilno, ime naselbin, ki skupno prirejajo te dve velike prireditve, bodo prav tako zapisana na dostojnem mestu zbirne akcije za pomoč slovenskemu narodu.

Čas za zbirno akcijo je določen tri mesece. Ob tem času prvi mesec določenega termina, je že za nami. Dosedanj izkaz nam kaže, da nismo dosegli eno tretjino določene kvote. Ne manjka dosti, da bi lahko beležili sorazmerno za prvi mesec popolni uspeh glede določene kvote. V teku drugega meseca bo treba delo znatno pospešiti.

Pri tehtanju možnosti zbirne akcije za deset tisoč dolarjev, poglavitna podlaga je bila: **dobiti en tisoč prispevateljev vsak po deset dolarjev.** Odbori ali pa posamezniki, ki so naložili obveznost zbirne akcije, naj torej gledajo na to, da zainteresirajo čim večje število rojakov in rojakinj, ki so pripravni prispevati po deset dolarjev. Na ta način je zagotovljen uspeh zbirne akcije in tudi breme razdeljeno na enake dele.

Verjetno je, da se bo dobilo lepo število slovenskih izseljencev, ki so pripravni prispevati deset dolarjev za X-raj aparat. Kdo se bo ta prvi priglasil iz še dosedaj neoglašanih naselbin?

Samo potsdamski sklepi morejo
jamčiti varnost bodočih pokolenjMOSKOVSKA "PRAVDA" O MEDNARODNEM POLOŽAJU OB OBLETNICI DEKLARACIJE
STIRIH VELESIL V BERLINU IN O PORAZU NEMČIJE

Moskva, (Tass.) "Pravda" je objavila naslednji uvodnik:

Pred letom dni je bila v premanjenem Berlinu podpisana deklaracija, v kateri se ugotavlja poraz Nemčije in da prevzemajo vrhovno oblast vlada ZSSR, vlada Velike Britanije in vlada ZDA ter Francoska republika. Nemški imperilizem je bil popolnoma potolčen in roparski tretji rajh je prenehal obstajati.

Vlade štirih velesil so storile s podpisom deklaracije o porazu Nemčije in prevzemu vrhovne oblasti v Nemčiji zelo pomemben korak. V 15 točkah deklaracije z dne 5. junija 1945 je obsežen program razorožitve nemškega imperilizma na kopnem, na morju in v zraku. Nemške oborožene sile — kopne, pomorske, protiletalske in zračne sile, enote SS, Sa in gestapa, kakor tudi pomožne organizacije — je bilo treba popolnoma razorožiti pod kontrolo zavezniških vojakov. Nemčija je bila podvržena režimu okupacije, ki je edini možen zagotoviti stvarno razorožitev napadalca in uničenje njegovega vojnega aparata.

Vsa centralna in krajevna oblast je prešla v roke okupacijskih organov. Dežela je bila razdeljena na štiri okupacijske zone. Zavezniški so ustvarili kontrolni mehanizem, da bi spravili v sklad svoje postopke v raznih zonah.

Pred letom dni so svobodoljubni narodi z zadovoljstvom sprejeli vest, da je bila podpisana deklaracija štirih sil v trdnem prepričanju, da so postavljeni temelji za stvarno razorožitev imperialistične Nemčije in uničenje ogrožila nemške napadalnosti v središču Evrope. Pozneje so sklepi konference treh sil v Berlinu julija in avgusta

preteklega leta, ki so bila določena politična in gospodarska načela postopanja napram Nemčiji v prvi dobi kontrole, še bolj podkrepite te nade.

Toda izkušnja laskega leta je pokazala, da je treba storiti še mnogo, da bodo deklaracija z dne 5. junija in poznejše skupne izjave zavezniških vojakov popolnoma uresničene. Dovolj je, če omenimo nedavna odkritja tiska o obstoju nemških čet v britanski okupacijski zoni. Kakor pravijo poročila, ki so bila že prej objavljena, so ostali oficirski zbor, generalštabni organ in ostali organi, ki tvorijo sestavni del vojaških formacij, ohranjeni v teh četah.

Položaja ne spremeni niti dejstvo, da je — kakor trdijo britanska poročila — 120.000 nemških vojakov zaposlenih v britanski zoni s čiščenjem min in v transportni službi, posebno na letališčih. Oni so ohranili svoj režim in svojo celotno vojaško organizacijo.

V luči podobnih dejstev se jasno vidi aktualnost sovjetskega predloga, ki je bil izražen na pariški konferenci, da naj se organizira kontrola nad izvrševanjem skupnih sklepov zavezniških vojakov o razorožitvi Nemčije. V tem pogledu smatramo, da je predlog Vandenbergov in Byrnese o sklenitvi nove pogodbe štirih velesil za razorožitev in demilitarizacijo Nemčije in za kontrolo nad razorožitvijo, zelo malo bodrien. Ta predlog ne samo ne daje ničesar pozitivnega izčrpnim členom deklaracije z dne 5. junija 1945 in naknadnim sklepom berlinske konference, temveč ima čisto negativen značaj.

Tako se n. pr. v Vandenbergovem in Byrnesevem predlogu o-

menja prvič ukinitve okupacije Nemčije, ne da bi bilo to odvisno od izkoreninjenja nemškega militarizma in nekaj drugih konkretnih pogojev, ki so določeni v potsdamskih sklepih in v nekaterih drugih zelo važnih dokumentih. Prekinitev okupacije se spravlja v zvezo samo s pristankom same Nemčije na ukrepe razoroževanja in demilitarizacije.

Komu in zakaj je potrebno, da se zamenja tako učinkovit instrument, kot je deklaracija z dne 5. junija, z novo pogodbo manjše vrednosti? Jasno je, da lahko to korist samo tistim, ki se hočejo oddaljiti od prej izdanih zavezniških sklepov.

Inspirator novega ameriškega načrta za razorožitev Nemčije senator Vandenberg je 2. junija govoril preko washingtonskega radia o modrosti in usmiljenju. Toda po prvi svetovni vojni so zavezniški pravd zastavo "usmiljenja in modrosti" nemškemu imperializmu prvič popustili, kar je pozneje stalo narode morje krvi in solza. Štiri zavezniške sile so 5. junija sestavile deklaracijo kot dokument, v katerem je izražena neomahljiva volja zmagovalcev, da uničijo vsako možnost za nemški napad. Vsi pogovori o "milosti" do nemškega imperializma pomenijo povrnitev na staro pot, ki je pripeljala do Münchena in druge svetovne vojne. Pred letom dni je deklaracija o porazu Nemčije in prevzemu vrhovne oblasti od strani vlad štirih sil utrdila zmago zavezniških vojakov v vojni proti hitlerizmu. Popolna in odločna izvedba programa te deklaracije, kakor tudi sklepov berlinske konference, lahko edino zamajajo bodočim pokolenjem varnost pred nemško napadalnostjo.

Poročila, pisma, pogledi

OTON ŽUPANČIČ

Vrnil se je s potovanja po čudežni deželi, ki je vstala iz razburkanega morja naše dobe in se počasi, a trajno dviga in dviga v zrak in luč in pod nebo v čedalje čistejšo višino, v čedalje plemenitejšo ozračje.

Govoril je s treznim, in vendar rahlo zasanjanim glasom o širjavih in daljavah, o vzvalovni zemlji, o mestih in palačah, o rekah in ladjah, o poljih in kolhozih, gledališčih, tovarnah in na zadnje o ljudeh. Med pripovedovanjem je tu pa tam za lahko začrtoženimi dlani oblikoval iz zraka osnutek nevidnega kipa ter ga nežno božal. Zdelo se mi je, kakor da se še ni do cela iztrgal iz strmenja zlasti nad novim človekom, ki ga je tam videl, da je bil še ves v tistem občutju prevzetnosti, s katerim gleda Miranda v Shaksperovem "Viharju" prve ljudi iz nekega drugega okolja.

Kako je človek lep!
O, krasni novi svet,
kjer biva takšen rod!

Ta popotnik je bil poln doživetij in dejstev, presunjen od resne radosti tega ruskega človeka, ki ga preveva ponosna zavest, da je dosegel v najbolj krvavi vojni človeške zgodovine največjo zmago vseh časov nad temnimi silami neke vesoljnemu človeštvu sovražne miselnosti, in zato koraka, čeprav še utrujen od naporov, vendarle voljan, na delo za obnovu stransko prizadete domovine. Občudoval je popotnik živo čustvo tega človeka za skupnost, za bratstvo narodov, za edinstvo človeštva. Samo iz globoke prežetosti, z vero v te ideje, si je razlagati čili zagon ruske delovne mladine, zdrave po telesu in duši, kakršna se nam je razkrila na lanski pomladni paradi v Moskvi, ki je nazorno potrdila vse, kar smo prej slišali o vzgoji sovjetskega naraščaja.

Dobil sem dolgo in lepo tovariško pismo od delovne brigade nekega okrožja "Mladinske proge" Brčko-Banoviči.

"Dvesto mladincev in mladink se je zbralo. Prišli so iz vsega osvobodjenega ozemlja, iz Bele Krajine, s krškega polja, bizelskih gričev, prišli so od Kočevja in Trebnjega. Poleg kmečkega dekleta iz Črnomlja se je postavila novomeška delavka, poleg mladega rudarja iz kočevskega rudnika stoji ključavničar iz Novega mesta. — Sami mladi delavci in kmetje so".

Pred njimi vihra zastava z zlatim napisom in jih navdušuje za prostovoljno delo, poklanjamo domovini. Zavedajo se gospodarske važnosti proge, ki jo grade, da so

v tisti veliki šoli življenja, v šoli trdega dela, kjer se bodo ob premagovanju težav prekalili v nov rod delovnih, srečnih mladih ljudi.

Ves čas jih spremlja in jim daje podneta misel na domovino, na maršala Tita, srčnega junaka in modrega učitelja, na mrtve tovariše, ki so darovali življenje za nje in za nas, in na bodoča pokolenja, za katerih srečo in prospeh se trudijo zdaj oni. Njihova ljubezen obema Jugoslavijo, vse slovenske narode, ves svet in njega mladino, Svetel vzgled so jim sovjetski tovariši.

Vse to pismo je vedra, vesela in zanosna pesem dela, pesem mladih graditeljev nove, svetle bodočnosti, udarniška koračnica napete volje in moči. Krepi utrip prožnih zdravilnih žil, nevzdržni ritel navdušenih src se glasi iz pisma. Sklanjam se nad njim, božam ga in ginjen poslušam mlado, zdravo himno himno; tako je zapeljiva, da se mi hoče prilagati z mojim skrhanim glasom.

Priliko imam gledati od blizu mlade delovne intelektualce. Vidim jih, kako slone samotni nad učeniimi knjigami, kako se na sestankih z živahno resnostjo posvetojujejo o političnih zahtevah in si dajejo račun o prehojenem potu

in doseženemu uspehu. Vidim premnog preučitih noči, naglih klincev in neodložljivih opravkov, nezažitih obrokov hrane, izpuščenih koncertov in gledaliških predstav, ne vidim pa emernih obrazov, ne slišim zlovilnega godrnjanja. Vidim trdno zaupanje v bodočnost, zvesto tovarištvo, popolno predanost ideje skupnosti, da me mine vsak dvom in sleherna skrb.

Ne, naša mladina tehničarji ne bo prelahka spoznana. Sklepi, načrti obljube, velik razmah ustvarjalnosti. Danes so bile slovesne obveze. Eta najlepših pa, od katere si je obetati največ koristi za bodočnost, je obveza, da se bo ta mladina tudi z vso vnemo učila Verjemimo ji: izkazala se je v borbah zoper nasilje, prinesla nam je svobodo, in novi svet in novi red, na njem bo poverjen njejni skrbi. In to je velika naloga, prav tako važna, kakor vojskovanja. In neogibna potrebna priprava nanje je učenje, učenje, učenje. Večji od mene so izrekli to vodilo in zapoved.

Polet naše mladine, zvezane najtesneje z mladino vsega sveta, je zame tako nekaj veličastno lepega in vekovito redkega, kakor je rojstvo nove zvezde v vesoljstvu.

Mednarodne pogodbe o prašanju
reparacij se kršijo

Beograd — Generalni sekretar vlade FLRJ Miter Bakič, je na vprašanje sotrunka Tanjuga glede mednarodnih pogodb in reparacij odgovoril naslednje:

Vprašanje: Obvestili so nas, da se zavezniške države, ki so zasedle zahodne predele Nemčije, odkrito upirajo izvedbi reparacij. Ker je Jugoslavija neposredno zainteresirana na tem vprašanju zaradi svojih življenjskih interesov, mislim, da bi bilo potrebno, dati naši javnosti pojasnilo o tem.

Odgovor: Prav gotovo je, da so reparacije za Jugoslavijo preventivno važnega pomena in da si je jugoslovanska vlada pri načrtu za obnovu države zamislila reparacije kot eno izmed sredstev za obnovu. Jugoslavija je vedno raketala, da bodo ti sporazumi vsestransko spoštovani, posebno pa, kadar se nanašajo na kako državo, ki je te sporazume podpisala.

Na konferenci v Jalti so glede nemškega vprašanja sklenili: "Naš neomajani cilj je: . . . da o nemogočimo Nemčiji, da bi še kdajkoli lahko kalila svetovni mir. Sklenili smo . . . da bomo eliminirali ali pa kontrolirali vso nemško

industrijo, ki bi mogla služiti za vojno proizvodnjo". Nato — "reparacije bi dobile predvsem tiste države, ki so nosile glavno breme vojne, ki so pretrpele največje izgube in ki so največ doprinesle k zmagi nad sovražnikom".

Na potsdamski konferenci so nato podrobneje določili splošne načine sporazuma v Jalti glede reparacij in so konkretno razpodelili pravice in obveznosti posameznih držav.

Tako pravi n. pr. poglavje XI. o gospodarskem principu naslednje: "Proizvajalna sila, ki ni potrebna industriji, v kolikor se ta sme razviti, mora biti eliminirana, kakor to določa načrt za reparacije, ali pa uničena".

S temi sporazumi je jasno določeno stališče velikih zavezniških držav glede nemških reparacij, ki imajo predvsem dva temeljna cilja:

1. Da se države, katerih gospodarstvo je v vojni z Nemčijo težko trpelo zaradi razdejanja in plenjenja, čimprej obnovijo.

2. Da se nemško gospodarstvo demilitarizira in se nemški impe-

Soborec Lenina
in Stalina

L. PRAVDIN

Mihail Ivanovič Kalinin je bil zek in drag vsem državljanom naše velike domovine. Vztrajno je nadaljeval delo in bil je zvest soborec Lenina in Stalina. Bil je eden izmed vidnih organizatorjev in graditeljev Komunistične partije in sovjetske države. Več kakor četrto stoletja je častno stal na svojem odgovornem in častnem mestu kot glava vrhovnega organa sovjetske države. Velika je bila njegova vloga in so njegove zasluge v borbi za zgraditev, za utrditev in za dvig sovjetske države. Sodržavljani in sodržavljanke so ga vroče ljubili. Bil je državnik, v katerem je bila utelešena globoka demokratična vsebina sovjetske države in bil je človek, v katerem so bile zbrane najboljše poteze njegovega naroda.

M. I. Kalinin je izšel iz delovnega ljudstva in je bil z njim vedno tesno povezan. Ko je Kalinin kandidiral za načelnika vrhovnega državnega organa, je V. I. Lenin rekel o njem, da združuje v sebi življenjsko izkušnjo in znanje o življenju srednjega kmeta z dvajsetletnim partijskim delom in sposobnostjo, da se približa najširšim delovnim množicam. Prav tako je dobro znano Kalininu življenje delovnega mesta in delovne vasi. To življenje je bila njegova prva šola. Njegova udeležba v revoluciji in aktivno delo v boljševiški partiji, prijateljstvo z Leninom in Stalinom so mu pomagali, da je postal najslavnější državljani svoje domovine in njen vidni državnik. Od njegovih enaindesetih let je Kalinin dal celih predelet let revolucionarni borbi in zgraditvi prve države delovnega ljudstva na svetu, pol veka borbe in dela v naši epochi, nasičeni z dogodki svetovno zgodovinskega pomena. Pol veka prostovoljne službe delu Partije Lenina in Stalina, delu za ljudstvo.

M. I. Kalinin je torej živa zgodovina svoje epohe. Njegova biografija se prepleta z zgodovino revolucijskega gibanja dežele. Na primeru njegovega življenja vidimo gigantsko pot, ki jo je prešlo sovjetsko ljudstvo, vidimo, do kakšnih vrhov se je povzpelo in s kakšnimi idejami se je prisolavilo. V M. I. Kalininu vidimo vse najboljše narodne poteze ljudstva, ki ga je rodilo. Delavci in kmetje sovjetske dežele so ponosni na svojega Kalinina.

Oni so ljubili njegovo besedo, — točno, slikovito, blestečo in pravično. Oni so poznali njegovo globoko človečnost, njegovo veliko srce. Stotine tisocev ljudi naše dežele — delavci, kmetje, inteligentje, vojniki — so se srečali z njim. Vedeli so za njegovo modrost, nabelnost, preprostost in prisrčnost. Njegovo sliko je bilo najti v "rdečem kotičku" vsakega delavskega stanovanja in kolhozne hiše.

Globoko razumevanje zahtev in potreb delavcev in kmetov je vedno odlikovalo Kalininovo delovanje, tudi tedaj, ko je pod vodstvom Lenina sodeloval v organizaciji peterburške "Borbene zveze za osvoboditev delavskega razreda", tudi tedaj, ko je šel v prvih vrstah na juriš proti buržoazno-velikoposedniškemu režimu. Tudi tedaj, ko je polagal prvi kamen za temelj sovjetske države.

Siroko znana so potovanja "vse-zveznega glavarja" v prvih letih sovjetske oblasti v naši deželi, omenjenih pogajanjih in konferencah, se ne izvajajo in zavezniške države se upirajo njihovi izvedbi, kajti:

1. Do danes ni bila izvedena niti ena sama izročitev industrijskih naprav, kakor je to določal sporazum berlinske konference.

Do konca maja 1946. so predlagali posameznim državam, da postavijo svoje zahteve za vsega skupaj 14 industrijskih podjetij iz zahodne cone.

Tako torej 4 mesece po poteku roka, v katerem bi morala biti določena skupna višina reparacij, niso bile izročene niti naprave teh 14 tovarnih držav, ki so se zato zanimalo, ampak se je stvar odlagala. Obvestiljo so nas, da so do 1. marca t. l. v zahodni coni Nemčije določili za reparacije 327 podjetij (britanska cona 230 podjetij, ameriška cona 124 podjetij in francoska cona 18 podjetij). Nastane vprašanje, čemu se naprave teh podjetij niso razdelile zainteresiranim državam.

Preteklo je že 10 mesecev od berlinske konference, toda glede reparacij še ni bilo ničesar storjenega, dočim so prvotno določili, da bodo v 28. mesecih izvršene vse reparacije.

2. Našim tehničnim strokovnjakom delajo okupacijske oblasti težave in jih ovirajo pri tem, da bi si ogledali podjetje, ki so namenjena za reparacije. Z druge strani pa se nemški specialisti — industrijalci svobodno kretajo po podjetjih, ki so namenjena za reparacije. Omeniti moram pri tem, da okupacijske oblasti iz zasedbenih ozemelj neprestano izvažajo stroje, razne načrte in podatke o tovarniških prostorih ter drugo.

Niti en sam sporazum ali pogodba ne določa, da bi se drugače postopalo z državami, ki se ne udeležujejo zasedbe, kakor s tistimi, ki sodelujejo pri vojaški okupaciji Nemčije.

3. Zaradi restitucije imovine, ki so nam jo oropali Nemci, se nam delajo velike težave in povsod smo naleteli na nezaznavanje, ko smo hoteli zbirati in vrniti iz Jugoslavije ukradene predmete. Zahtevajo o-pise ukradenih predmetov in mesta, kamor so jih Nemci odpeljali. Mi seveda takih podatkov ne moremo nuditi, ker nam okupator pač ni pustil potrdil, ampak je enostavno in brezobzirno plenil. Če k temu pristavimo še to, da je našim tehnikom skoraj onemogočeno kretanje po okupacijskih conah, tedaj je jasno, da nam niso dane možnosti, da bi restituirali oropane dobrine.

Njegov agitacijski vlak, ki so ga imenovali "Oktobarska revolucija", se je pojavil tam, kjer se je reševala usoda mlade sovjetske oblasti. Kalinin je stopal pred rdeče vojnake na frontah državljanske vojne, pred kmete v gluhih krajih oddaljenih od industrijskih in kulturnih centrov, pred prebivalstvo pokrajin, ki so se komaj zbudile k političnemu življenju. Kalinin je stopal pred zelo različne zbere poslušalcev. Velika je bila moč boljševiške resnice, katero je nosil s seboj med ljudstvo in sila boljševiške besede.

Z vsakim letom je rasla sovjetska dežela, so se širile in so postajale bolj komplicirane funkcije države. V tem je izraženo zaupanje ljudstva soborcu Leninu in Stalinu, državne uprave. Sovjetsko ljudstvo je vedno izbiralo Kalinina za glavo vrhovnega organa socialistične države, državniku leninsko — stalinskega tipa.

Vse svoje znanje, moč in bogato življenjsko izkustvo revolucionarja je dal M. I. Kalinin ojačanju zveze delavcev, kmetov in inteligentov, ojačanju prijateljstva med narodi SSSR, velikemu delu Lenina — Stalina. "Vsa zgodovina mojega življenja", je rekel pred smrtjo in prepričljivo v nekem svojem govoru Kalinin, "in vsa zgodovina delavskega razreda je vsebovana v tem, da smo živeli in se borili pod vodstvom Lenina in Stalina."

Smrt M. I. Kalinina je velika izguba za vse sovjetsko ljudstvo, ki je tega starega revolucionarja, aktivnega delavca Komunistične partije in graditelja socialistične družbe vroče ljubil.

SIDNEY HILLMAN
PREMINUL

New York — Sidney Hillman, unijski vodja in podpredsednik CIO, političnega akcijskega odbora, je zadnje sredo nenadno podlegel srčni kapi. Ob smrti je bil star 59 let. Prišel je v Ameriko iz Anglije, kamor se je zatekel pred carsko policijo, ki ga je zasledovala radi njegovega aktivnega sodelovanja v naprednem političnem delavskem gibanju.

Rojakom v Sudbury, Garsonu, Creighton mine, Levacku in Azildi

Kakor smo že čitali v Edinosti, da je sedaj že od 15. junija kampanja za X-raj aparat, ki bi se ga poslalo v Slovenijo, in bo trajala do 15. septembra. Namen je zbrati v teku kampanje deset tisoč dolarjev, da se kupi tak aparat, ki je neobhodno potreben v eni ali drugi bolnici. Sedaj se torej proša prilika vsem našim rojakom širom Kanade, da vsak, kakor je lepo rečeno, prispeva samo deset dolarjev, katera vsota ne bo nikogar spravila na beraško palico, najmanj pa tako očitno prizadela, da bi moral vsled tega beračiti ali pa lačen biti.

Večkrat smo slišali zelo lepo pripombo, češ, če bi zbirali za Slovenijo, tudi jaz bi dal. Verjemite da me je včasih kar zabolelo pri srcu, ker vem, da je od skupno zbrane pomoči dobil lep dežel tudi slovenski narod. Naj bo že taka ali pa taka pripomba, eno kar je resnica je to, da je sedaj dana vsakemu prilika, da prispeva čim več. Izgovor v tem oziru ne drži vode, ker noben zaveden rodoljub ne išče izgovor kadar je treba pomagati svojemu narodu, pa naj gre ta pomoč preko kakršne koli ustanove.

Mogoče da bo sledil prejšnji pripombi drugi prigovor, namreč da bi prispeval pomoč, samo če ne bi šla skozi Toronto in čez Svet kanadskih južnih Slovanov. Toda ni se treba tako prestrašiti, saj tam v Torontu niso taki "lumpi", da bi vse zalumpali. So sicer pošteni delavci, nameščenci pri Svetu južnih Slovanov, na vodilnem mestu drugih organizacij itd. Služijo si svoj vsakdanji kruh tako kakor vsi ostali delavci. Toda delo, ki ga je potrebno narediti za zbirno akcijo za X-raj aparat, prispevajo prostovoljno povrhu rednega dela, ki ga opravljajo bodisi v uradu ali tovarni. Še več. Kdorkoli je do danes prispeval če tudi najmanjšo vsoto, je dobil potrdilo za isto. Potrdilo, da je naš narod prejel poslano pomoč smo dobili tudi vsi ostali pismeno in tudi ustmeno, ko se je nahajala delegacija Rdečega križa Jugoslavije v naši sredini. To je dokaz, da razni prigovori ne izvirajo iz dobrega in poštenega namena, ampak bodisi iz uhnosti ali pa enostavne zlorabe limani-cekovrjenih elementov, kateri zavestno ovirajo skupno delo. Takim elementom more nasteti tu-

di drugače pošten in marljiv človek, ker ravno pri denarnih zbirkah se pojavijo vprašanja, kaj pa za slučaj, da tam doli vse to spravijo v svoj žep in izginejo brez sledu. Človek ima pravico, da sprevidi varnost za svoj težko pridani denar. Toda ta pravica ne sme podjedati zdrave temelje na katerih je ustanovljena ena ali druga ustanova, ne sme ovirati skupno delo brez dovolj močnih dokazov o poneverbi. Do danes jih ni mogel nihče živ dokazati. Zakaj potem naj bi nam bil potreben kakšen strah ako je naša želja res pomagati svojemu narodu. Tako bi danez lahko rekli doma v starem kraju, zakaj verjeti postavljnim na ljudski oblasti. In ni izključeno, da bi se ne dobili taki tudi tam. Toda rodoljubna zavest ve, da taki prigrigori ne pridejo od onih, ki resno mislijo delati za skupne interese, ampak od onih, katerim še vedno pridejo na misel sanje, kako bi samostojno in na neomejen način izkoristili oblast v svoje sebične svrhe.

Nas je tukaj približno okrog 80 oseb, kateri dobimo čake. Iz tega si lahko vsak sam sklepa, kako lepo vsoto lahko zberemo v Sudbury in prej omenjenih mestih. Nihče ni res prisiljen dati. Naša dolžnost nas veže, da apeliramo na vse, na vsakega posameznika, na vsa društva in organizacije.

Mi smo že poslali za Rudeči križ Slovenije v Ljubljano: \$1.001,30 ali pa \$900,00 v ameriški valuti. Ta denar je odposlan v stari kraj. Tako bomo odposlali tudi sedaj vse prispevke v obliki X-raj aparata. Da bi to v nadvse potrebno akcijo dovedli k svojem popolnemu uspehu, posezite v žep z veselim srcem in globoko sočutnostjo napram onim, ki so tudi za nas trpeli in se borili. Do danes imamo zbranih \$220,00. Prav lepa vsota! Želim da bi se skozi mesec dni za dva in trikrat povečala. Nekdo je rekel, češ saj samo na pole podpišete, denarja pa ne dajo. Jaz pravim, da to ni resnica. Kdo tako misli, naj pristopi v naše vrste Z. K. S., pa bo imel priliko, da se uveri, kdo je in kdo ni dal svoj prispevek.

Iskrene pozdrave vsem! Pokazimo rojaki, da prispevamo res z srčnimi čutili za pomoč našemu narodu!

J. Slovenec, blg.

Pismo iz Ljubljane

Dragi tovariši — izseljenci!
Odočila sem se opisati danes svoj nedeljski izlet v Postojno oz. Postojnsko jamo. Ne vem kako naj začnem, toda bom kar od kraja. Preje pa moram pripomniti, da ne znam opisovati svojih misli, še manj pa začuden nad lepoto narave. Upam, da me boste vseeno razumeli, kaj pravzaprav hočem reči.

Naša sindikalna podružnica je organizirala v razvedrilo svojim članom skupni izlet v Postojnsko jamo. Že teden dni se je moral vsak član pripraviti, plačati po 100 din. za vožnjo, vstopnico v jamo in za kosilo. V soboto smo dobili blok, ki je veljal kot propustnica za prekoračenje meje, vozovnico, kosilo in vstopnico kakor sem že omenila.

V nedeljo zjutraj smo odpotovali iz Ljubljane proti Postojni. Malo nas je motilo temno nebo in smo se bali dežja, toda naš strah je seveda med časom tudi izginil. Vlak je odpeljal iz Ljubljane ob 5.20 uri. Bil je precej dolg in vagoni so bili polni veselih obrazov izletnikov. V enem vagonu so peli partizanske pesmi, v drugem zopet narodne, in tudi harmonika nismo pozabili doma. Kar nas je bilo tovarišič s malo dremale, ker prejšno noč nas je vedno budil strah, kaj če bi zaspale in tako zamudile vlak. Toda vesele pesmi in harmonika nas je dramila tako, da smo postale skoraj preglasne. Čim bolj smo se približavali Postojni, tem živahnjeje je bilo v vagonih.

Prispeli smo v Postojno. Radovedno sem stopila iz vagona in gledala okrog sebe kot otrok, češ kaj bom zagledala lepšega kot je pri nas. Morda je bilo edino kar sem v prvem trenutku opazila to, da je mnogo močnejše pihal veter kot pri nas. Krenili smo s postaje proti mestu. Spomini pretekle vojne ki smo jih skušali pustiti doma, so prišli za nami v Postojno. Požgane hiše, porušena poslopja in na pol porušeni bunkerji, vse to nam je pričalo, da je tudi tukaj besnel kruti sovražnik. Po vseh hišah, tudi na porušeni pa so bili napisani: "Tu smo Slovenci — hočemo Tita" in "Mi smo Titovi — Tito je naš." Taki napisi, ki jih ni malo po prej zasadenih krajih naše Primorske, so očiten dokaz, kako globoka je zavest slovenskega naroda in kako silne so njegove želje, da se združi v Fe-

derativni ljudski republiki Jugoslaviji.
Prišli smo po cesti pod večjim hribom in se povzpeli po stopnicah, ki vodijo s ceste na hribeček, na katerem je restavracija in velika zakajena odprtina. To je vhod v Postojnsko jamo. Vprašali smo, zakaj je vhod tako zakajen od dima. Povedali so nam, da so imeli Nemci za časa okupacije v jami ogromno količino benzina, ki so ga partizani malo pred osvoboditvijo zažgali.
Čakali smo eno uro, ki je bila

jo, to se ne more opisati, ker tudi če vidiš, težko verjameš. Stebri sami predstavljajo vse mogoče izvali, seveda to samo v grobih obrih, rože, tam so zopet rekli, da je podoba sv. Antona itd. Vem samo to, da tudi človek, ki zna zamišljati vse mogoče stvari, si tega nikakor ne more zamisliti.
Pot je vjugasta in pelje čez Kalvarijo do mostu, preko katerega se pride v rajsko jamo. Drobni beli kapniki kot ovčice, drobne zaveske, stebri in misli da bodo zdaj pa zdaj zaplesali okrog tebe

"Hočemo Jugoslavijo" — "Smo Slovenci", takole se glasi zgornji napis, kakor tudi napisi po vseh slovenskih hišah v Julijski Krajini. Slika kaže Slovenko pri razvešanju perila.

določena za odih, potem smo odšli v jamo. V jamo se pelješ z vlakom, ali pa greš lahko tudi peš. Kar nas je bilo mladih smo se odločili, da gremo peš. Vlak je odpeljal pred nami dokler smo mi čakali pri vohodu. Že ob vstopu se je pred nami odprla velika dvorana v katero je vodil most, pod katerim pa teče voda, ki pa je bil tako visok, da smo komaj opazili in razločili vodo. V obraz se nam je zarezal svež, čist in nekoliko hladen zrak. Jamo so razsvetljevale luči z zelo močnimi električnimi žarnicami. Od začetka je jama še vedno črna od dima toda polagoma se je belila in posebno ko smo prišli izza ovinka, med krasne bele kapnike v dvorano, ki je obdana s krasnimi stebri, zastrta z zavesami in razsvetljena s rdečo lučjo. Na stropu so viseli kapniki in obliki krasno oblikovanih lustrov. Vse je bilo tako lepo, da je vsak centimeter predstavljal nekaj novega, lepšega in še lepšega tako, da bi lahko govoril o tej lepoti v neskončnost. Vse to je bilo že v prvi dvorani, niti pomislili nismo, da so naprej še mnogo lepše dvorane. Vsaokorak, ki smo ga napravili naprej so se nam še bolj odpirale oči, vedno večje začudenje in presenečenje. "Vi si kaj takega v Ameriki in Kanadi ne morete privoščiti".

angelčki. Šli smo dalje in dalje, vedno nove oblike, nove dvorane in tako smo prišli do jezera. Ni to veliko jezero, čisto majhno, v njem pa so podzemne ribice, ki sploh nimajo oči. Bolj so podobne kuščarju, samo s to razliko, da so bele oz. nekoliko sivkaste — Potem pa smo prišli v plesno dvorano, kjer je tudi kavarna. Dvorana je bila razsvetljena, godec je zaigral par valček in smo šli zopet dalje. V dvorani lahko pleše naenkrat 200 parov, ali še več. Ko smo šli dalje proti izhodu, spremljale so nas vesele pesmi in harmonika. Zadržali smo se skoro 2 uri in smo hodili samo po glavnih poteh, v stranske sploh nismo šli.

Spremljali so nas vodniki. Preko raznih dvoran, hribečkov in dolin smo prišli pod takozvano Kalvarijo. Poti so posute z drobnim belim peskom. Ko sem pogledala na Kalvarijo sem nehote pomislila, kaj če se mi to vse sanja in kar sram me je bilo ob teh misli. Res je, kar vidiš ko greš na Kalvari-

Kaj vse sem videla v tej jami, bi želela, da bi videl vsakdo, ki mogoče dvomi o lepoti Slovenije, želel tudi, da ne bo nikdar več škornje tuja gazil, ropal in uničeval to njeno prirodno krasoto in lepoto.

Takih izletov smo napravili več, toda najlepši je bil vsekakor slednji. Na vsakem od prejšnjih izletov smo napravili kulturno prireditev, topot pa nismo, ker se niso udeležili vsi tega izleta.

Pri nas smo imeli oz. imamo sedaj mladinski teden in sicer od 1. maja do 8. junija. V pričetem tednu som imeli velike naloge. Na III Kongresu si je mladina Slovenije oz. Jugoslavije zadala nalogo, da bo zbrala določeno vsoto denarja za mladinsko progro Brčko-Banoviči, katero gradi mladina iz vseh federalnih enot Jugoslavije. Pred enim tednom je prišla iz Primorske delovna brigada, katera je odšla na delo. Na postaji in Ljubljani smo jih pozdravili, na kar so odšli dalje. Mi pa, ki smo v tem mladinskem tednu bili doma, smo se obvezali, da bomo z nabiralno akcijo doprinesli vsaj nekoliko pomoči državi, da z nabranim denarjem nadomesti izdatke za to progro. Naše okrožje se je obvezalo, da bo zbralo okrog 1 milijon dinarjev. Tudi pri nas, samo v našem uradu smo zbrali nekaj čez 1000 din. Kolikor bomo izpolnili zadane si naloge, v kolikor bomo uspeli bom pisala ob zaključku. Danes še ne vem rezultata, ker vsi nekako skrivajo in na tistem tekmujejo, češ kdo bo nabral več denarja. . . Posebno zanimivi so naši pionirji — naš našača. In vsakem koraku srečaš enega ali pa več, ki drži stegnjenoroško z listkom, ki pravi: "Ali ste že prispevali za mladinski teden vsaj en dinar!"

Naša mladina se dobro zaveda svojih dolžnosti, dobro se zaveda, da je progro, ki jo gradijo mladinska progro, zato bo izvršila vse zadane si naloge na III Kongresu in jih tudi prekoračila. Mladina pa s svojim delom na progri prihranila državi 400 milijonov dinarjev. Mladinka, M.

Toronto, Ont.

Društvo "Bratska Sloga" št. 648. S. N. P. J. priredi prvi letošnji "Picnik" na farmi pri br. J. Bartol, v Stoney Creek, Barton St. v nedeljo dne 21. julija. Vijudno se vabi vse člane omenjenega društva, kakor tudi ostale ljubitelje zabave v prosti naravi, da se udeležijo v velikem številu. Vožnja na omenjeni picnik bo zelo zabavna in poceni, kajti vozili se bode z avto-busi kateri odhajajo iz West Toronto ob 9 uri zjutraj. Prosi se vse tiste, ki se hočejo udeležiti skupne vožnje na picnik, da pridejo ob omenjenem času na Keele in Dundas St. od koder bo odhod avtobusov na omenjeni picnik.

Za postrežbo in zabavo skrbi Odbor.

Pozivljamo vse prijatelje iz sosednih mest, Slovence, Hrvate in Srbe, da se udeležijo piknika. Odbor.

Zadeva Draže Mihajloviča

"V zvezi z ustmenim poročilom, ki ga je izročil poveljniku štabne komande, mi je narodni poslanec Jevgjevič povedal tole: Pričeniši s tridesetim dnem tega meseca bo 5000 prostovoljcev MVAC iz Bosne koncentriranih okoli Konjicah od Neretvi pod Jevgjevičevu in mojo komando.

To je storjeno v sporazumu s VI. vojaškim korpusom, da se izvedejo operacije proti partizanom, ki prihajajo iz cone Imotski-Prozor".

Položaj italijanskih čet v dolini Neretve je povzročil velike skrbi v generalnem štabu II. italijanske armade in generala Roatto je kot poveljnik nadomestil generala Robotti. Dne 18. februarja 1943 je poslal Robotti italijanski vrhovni komandi v Rimu telegram, ki se v odlomkih glasi (Dokument št. 242):

"Prvič: Položaj na ozemlju VI. vojaškega korpusa je postal nenadno težaven. Partizanske mase, ocenjene na kakih 12.000 dobro oboroženih mož, so obkolile naše čete v Prozoru. Naše čete se še nadalje branijo. . . Drugič: VI. vojaški korpus je pooblaščen porabiti vse sile, ki so na razpolago, vključivši edince prostovoljne antikomunistične milice. . . da se položaj popravi. . ."

Dne 19. februarja je načelnik štaba italijanske II. armade poslal naslednji telegram komandi VI. vojaškega korpusa (Dokument št. 244):

"Hitro sporočite, če se Črnogorce lahko rabi takoj ali v teku par dni, kakor tudi ime kraja, kje se lahko rabijo."

Komanda VI. vojaškega korpusa je očitno hotela rabiti četnike takoj, kajti isti dan je general Robotti brzojavil naslednje (Dokument št. 245):

"Dokler se položaj ne popravi, lahko rabite Črnogorce, toda absolutno potrebno je, da se jim onemogoči škodovati prebivalstvu ali ga ropati".

Nemci so morali ustaviti četniško klanje Albancev v Sandjaku. Italijani so morali ustaviti četniško klanje in ropanje rimo-katoličanov in muslimanov v Bosni in Hercegovini!

Dne 28. februarja 1943 je Ambrozio, general Vrhovne italijanske komande v Rimu poslal naslednji radiogram poveljniku II. italijanske vojske v Sušaku (Dokument št. 252):

"Njegova ekscelencija Pirzio Biroli in Njegova ekscelencija Robotti sta naprosena, da se udeležita seje, ki se bo vršila v uradu te Vrhovne komande v sredo zjutraj 3. marca in na kateri se bodo pregledale zadeve v zvezi z organizacijo Draže Mihajloviča."

Kaj se je zgodilo na tej seji, kateri je moral prisostvovati tudi sam Mussolini, ni poročano, znan pa je, da so do kapitulacije Italije četniki Draže Mihajloviča operirali pod komando italijanske generalnega štaba.

Dne 25. maja 1943 je Luigi Migliorini, major v italijanskem VI. vojaškem korpusu, poslal sledeče pismo majorju Petru Bačoviču, četniškemu komandantu za vzhodno Bosno in Hercegovino (Dokument št. 268):

"S tem Vam naznanjam, da je danes general Giannuzzi preemstil svojo komando v Dubrovnik na povelje VI. vojaškega korpusa. Poveljnik mesta Bileće ostane polkovnik Josef Falletti, s katerim lahko držite kontakt po načinu, kakor smo se dogovorili. Če imate nujne novice za sporočiti, prosim, pošljite jih naravnost po drju. Peroviču.

Ob tej priliki Vam pošiljam svoje iskrene prijateljske pozdrave."

Tega istega majorja Bačoviča je odlikoval kralj Peter z redom Zvezde Karadžordže na praporčilo Draže Mihajloviča (Dokument št. 538).

Medtem pa je kralj Peter v Londonu poročil svojo grško princezino in 12. maja 1944 je poslal generalu Mihajloviču naslednje poročilo (Dokument št. 644):

"V imenu kraljice in v svojem imenu Vam izražam svojo zahvalno v položaju ministra Jugoslovanske armade v domovini, Centralnemu narodnemu odboru, Cerki in mojemu junaškemu narodu za vaše čestite ob priliki moje poroke, Bog vas blagoslovi in naj vam da moč, da vzdržite do končne zmage in osvoboditve!"

Ta poslanica je podpisana "Peter II". In spodaj stoji naslednja pripomba: "Purič, strogo zaupno št. 189, 12. maja". Purič je bil Petrov ministrski predsek. Še nikoli ni pojasnil, zakaj je ta zahvalna poslanica bi-

la označena za "strogo zaupno". Ne vsebuje nikakih vojaških tajnosti, vsebuje pa eno veliko politično tajnost. V maju 1944, tri mesece po izjavi britanskega premierja Churchilla pred britskim parlamentom, da je angleška vlada zaključila dopirski osvobodilno vojsko maršala Tita, pa jugoslovanski kralj sili Mihajloviča, da "vzdrži do končne zmage" nad isto vojsko maršala Tita. . .

KOLABORACIJA V SRBIJI

Številne listine v poročilu jugoslovanske komisije za vojne zločine kažejo, da so četniki v Srbiji sodelovali z Nemci in Bolgari in s vojsko Milana Nedića, načelnika lutkarske vlade v Beogradu. Mihajlovičevi poveljniki so obiskovali Beograd in se v mestu svobodno kretali. Dobivali so materialno in finančno pomoč od Nemcev. Sklenili so uradne pogodbe z nemško komando v Srbiji in javno so se udeleževali obešanja ujetih partizanov.

Aprila 1942 sta bila dva partizanska voditelja, Ilija Katič in Tihomir Sarič, ujeta od pomešanih nemških, Nedićevih in Mihajlovičevih čet ter obešana na mestnem trgu. Ta prizor je bil fotografiran od raznih strani in odajani so bil govori. Eden izmed govornikov je bil Budimir Busiljčić, poveljnik Mihajlovičevega četniškega korpusa Tamnovo. (Dokument št. 649.)

V Srbiji se je nahajal zavod za priljenjo vzgojo mladine. Dne 4. septembra 1944 je ravnatelj tega zavoda Milovan G. Popović poslal naslednje pismo G. Veliboru Joniču, ministru za izobrazbo v Nedičevem kabinetu:

"Čast mi je sporočiti Vam, v smislu Vašega strogo zaupnega akta št. 16 z dne 30. avgusta 1944, da sem poslal 104 študente k srbskim oboroženim silam in sicer: 53 v korpus Srbskih prostovoljcev, 26 Srbski milici in 25 Draži Mihajloviču. Dijaki so bili izbrani na podlagi prostovoljnih prošelj in proste izbire."

Fotostatični posnetek tega pisma, ki ga je podpisal Milovan G. Popović, je zanešen v poročilo komisije kot dokument št. 653. To kaže, da so uradne agencije Nedičeve lutkarske vlade nabirale novice za Mihajlovičevu borbo proti partizanom.

V svojem mesečnem poročilu ministrstvu za notranje zadeve, ki je bilo datirano 7. februarja 1944, pravi Svetozar Stefanović, prefekt okraja Šabac, med drugimi rečmi tudi tole:

" . . . Četniki Draže Mihajloviča se gibljejo v vseh občinah tega okraja in vršijo svoje lastne vrste policijsko nalogo. Posebno pozornost obračajo komunistom in njihovim simpatičarjem in ako katerega zasajčijo, ga ubijejo. . ."

Iz te listine (št. 661) je razvidno, da so se četniki svobodno kretali v Srbiji ter da so pomagali nemški vojski vzdrževati red in mir z "ubijanjem komunistov in njihovih simpatičarjev", edine skupine, ki se je aktivno upirala nacijem in njihovim pomagačem.

Dne 4. maja 1942 je kapitan Dušan B. Radović, poveljnik zlatoborske četniške jedinice, poslal pismo četniški komandi, ki se v odlomkih glasi:

" . . . 2. maja tega leta sem se pod pritiskom sovražnika umaknil na desni breg Drine.

Dne 3. maja letos, okrog 9. ure. . . so me Nemci ustavili in razorožili mojih 69 mož, dasi sem imel v žepu potrebne listine o legalnosti moje jedinice ostati na ozemlju Srbije. Nisem se upiral, ker nisem imel navodil.

Prosim, hitro me obvestite, kam naj grem in kateri jedinici se naj pridružim."

Fotostatični odtis tega pisma, ki ga je podpisal kapitan Radović, je vključen v poročilo komisije kot dokument št. 694.

Jugoslovanska armada v domovini je tudi prakticirala kolaboracijo s sovražnikom. Dne 24. julija 1944 je polkovnik Milutin Radojevič, delegat Vrhovne komande jugoslovanske armade, poslal poveljniku korpusa Čegarsko depešo, ki se v odlomkih glasi:

" . . . Kraiskomandantura zahteva sestanek z našimi oficiri iz tega ozemlja, da uredimo "čistko komunistov" v Zaplanju. Teaga za zdaj ni treba, potrebna pa je po drugih krajih, da dobimo orožje in strelivo. . ."

Iz te listine št. (št. 709), ki jo je podpisal polkovnik Radojevič, zakaj je ta zahvalna poslanica bi-

Kako dolgo bodo fašisti še svobodno izvajali teror v okupirani coni in Trstu

Skoraj ga ni dneva, da ne bi čitali, če tudi skrbno zavito in izoplačeno vest v dnevnem časopisju o izvajanju terorja v okupirani coni in Trstu. Časopisje, ki prinaša take vesti, jih seveda tudi prilagoditi politični situaciji, katera prevladuje ali se pa pripravlja podlagi da bi prevladovala v javnem mnenju v prid stališča zapadnih zaveznikov.

Medtem ko so skoro cele kolone posvečena govoru in izjavam vnanjima ministroma Anglije in Amerike, se govori in izjave vnanjega ministra sovjetske zveze tako srmatno skrajša in zavije, da ne izgleda ne izjava in ne del govora. Znano pa je, da se edino sovjetski vnanji minister poganja za opravljene zahteve malih narodov in zlasti zahteve Jugoslavije glede Trsta in Julijske krajine.

Tržaško ljudstvo v okupirani coni pod zavezniško oblastjo, je najboljša in najpravičnejša priča, kaj se dogaja z dneva v dan in kakšno svobodo živjajo fašistični in profašistični elementi. Toda očitnost je temvečja, da zavezniška oblast že od samega začetka in posebno od ukaza za razpustitev ljudskih odborov, katere si je ljudstvo samo izvolilo, ni izkazala tistega prijateljstva in držanja se na pravičnost, kar bi bila morala in ji je bila dolžnost izkazati na pravi svojem zavezniku v borbi proti skupnega sovražnika, laškega in nemškega fašizma.

Profašistični elementi, kateri živjajo svobodno na zavezniški okupirani coni, izvajajo drzna nasilja, umor, provokacije, se poslužujejo najpogostejših načinov, naščuvani in plačana za to delo z strani italijanskih še neumrljih neofašističnih osvajačev. Z terorjem in nasiljem skušajo izvabiti ljudstvo na krvave izgrede, vse to pripisati miroljubnemu ljudstvu, ki zahteva priključitev k Jugoslaviji. Namreč da je to delo pro-jugoslovanskih elementov, da so naščuvani z strani jugoslovanske vlade, da je to sovražni akt obenem proti za-

padnim zaveznikom.

Je pač javna "tajnost", da posamezni poročevalci odkrito pišejo proti novi Jugoslaviji, proti vladi in proti temu, da se Trst in Julijska krajina povrne svoji telesni matici — Jugoslaviji. Navajajo posamezne incidente, ki so jih povzročili fašisti in neofašisti, kot primer sovražnega akta, delo jugoslovanskih elementov. Skoro v omedljivi trdijo, Jugoslavija je postala "privesek" Stalina itd.

Kako značajne so v primeru vsega tega besede, ki jih je izrekel sloviti sovjetski pisatelj Ilija Ehrenburg na zborovanju v Torontu, kakor je poročano v tem listu. Dejal je: "še ni izrečena obsodba zoper fašistične kriminalce, kateri so odgovorni za ogromni zločin, ki so ga storili nad miroljubnimi narodi — pa že slišimo fašiste, napol-fašiste in četr-fašiste vred z ogabno reakcijo rožljati z sabljami, samokresi in topovi — z atomsko bombo — podžiganje na tretjo svetovno vojno."

Ta sloviti pisatelj je z temi besedami povedal vsi resnico, povedal je, kaj se dela in kako govori v zapadnih državah. Rekel je tudi, da med tem ko se prodaja žganje samo na odmerke, se prodajajo laži in razne izmišljilje kar na tone. Po večini časopisje velepodjetij in kapitala, hujska in širi sovražnost napram Sovjetski zvezi in seveda tudi novi Jugoslaviji. Zakaj se vodi zlobna propaganda proti Sovjetski zvezi in Jugoslaviji, je povsem razumljivo, da se ne vodi prav za nič drugega kakor proti pobornicima doslednih obveznosti podpisanih z strani zaveznikov v potstamski deklaraciji. Potsdamska deklaracija je torej tista obveznost po kateri bi morali podpisnice faktično pristopiti prvič k čiščenju fašističnih ostankov, kazni fašističnih kriminalcev, ter priznanju pravic na ozemlje narodom, katero je bilo nasilno in krivičnim potom odvzeto po prvi svetovni vojni. Še več. Potsdamska deklaracija vodi po svo-

jih določilih za zgraditev miru in varnosti, vodi k uditviti mednarodne kooperacije in sodelovanja med narodi za hitrejši podvig ekonomskega in gospodarskega stanja sedaj po skončani vojni.

Razumljivo je torej, kdo zagovarja Potsdamsko deklaracijo, da naleti ne samo na odpor pri črni reakciji, profašističnih in enofašističnih elementi, ampak se ga skuša očrnuti z rudedim strašilom, z tistim strašilom, ki sta mu bila očeta Hitler in Musolini. In z tem strašilom se je poslužil takoj po smrti Hitlerja, G. Churchill v svojem govoru v Fultonu, ter se postavil v vrste organizirane zlobne reakcionarne anti-sovjetske in anti-progresivne propagande.

Prav zaradi teh in takih razmer v zapadnem svetu, kateremu načeljujejo ljudje tista Churchilla, Bevina in Byrnesa, profašistični in neofašistični elementi izvajajo v Trstu in Julijski Krajini teror in nasilje, ter živjajo svobodno.

Kako dolgo bodo fašistični zlikovci živjali svobodno in neovirano oživljali prenovljeni fašizem v posameznih državah, je seveda resno vprašanje. To vprašanje se postavlja slehernemu ljubitelju pravice, da zastavi vse v svoji moči pri graditvi narodnega edinstva, ker samo narodno edinstvo, združene progresivne ljudske sile, ki so bile kos zmagi nad oboroženimi silami fašizma, bodo prav tako kos popolni zmagi nad ostanki fašizma in vsa bestnostjo črne in skrajne reakcije.

ST. CATHARINES

Odslek Zveze Kanadskih Hrvatov priredi piknik v nedeljo dne 21. julija na farmi pri bratu J. Peček. Njegova farma je oddaljena 2 milje od mesta državne ceste št. 8, namreč druga hiša na levo od "Hi-Ho" kempe. Tisti kateri pridejo iz Jordana potem ko preidejo "Fifteenth Hill" dolino, je tretja hiša na desno.

Zadeva Draže Mihajloviča

(Iz 3 strani)

vič, je razvidno, da je Vrhovna komanda jugoslovanske armade vodila posredna pogajanja z nemško vojaško komando z namenom, da dobi orožje in municijo za borbo proti partizanom.

Dne 23. septembra 1944 je Vrhovna komanda jugoslovanske armade poslala Mihajlovičevim poveljnikom depešo, ki se deloma glasi:

"Splošen položaj: Ameriški polkovnik je izjavil 21. septembra v navzočnosti Čike (Mihajloviča), Centralnega narodnega odbora, načelnika in Neška, da na podlagi sporazuma ruske čete ne bodo prekoračile jugoslovanske meje ter da so radi tega že 20 dni stale ob naši meji, ne da bi jo prekoračile; da bodo ameriške čete prišle v Jugoslavijo in jo okupirale, toda šele tedaj, ko bodo deželo Nemci zapustili, ter da se bo pod ameriško okupacijo vršil plebiscit, toda na tak način, da bo Čika (Mihajlovič) zmagal in Tita legalno odstranil. . . Do tistega časa pa nas prositi, da nadaljujemo z borbo, če treba tudi z znemško pomočjo. . . v imenu Roosevelta nam zagotavlja našo zmago še predno bo konec tega leta.

Položaj v Srbiji: I. partizanski korpus (1., 6. in 37. divizija) po večini v okrožju Kolubara. . . njegove prehodne jedinice skušajo doseči Sumadijo. V celoti ne kažejo znamenit kake večje aktivnosti. XII. korpus (13., 36. in 11. divizija) v okolici Boranje Jagodne. Proti partizanom so naperjene sledeče sile: dva brandenburška bataljona, pojačena, zapirata cesto Mladenovac-Topola, da ustavi prodiranje proti vzhodu; divizija Prinz Eugen se pomika iz Višegrada in ena oklopna divizija, sestojča iz petih bataljonov, je prispela v Gornji Milanovac 21. septembra zvečer. . . Za naše operacije proti XI. korpusu smo dobili dva bataljona prostovoljcev. . . in možno je, da dobimo tudi en nemški bataljon.

Položaj je torej izoboren".

Fotostatični odtis te listine (štev. 725), ki jo je podpisal kapitan Vojinimir M. Marković, eden izmed važnih poveljnikov jugoslovanske armade v Srbiji, je reproduciran v poročilu komisije. Ime ameriškega polkovnika, kateremu se predpisuje zgorajšnja izredna izjava, ni omenjeno v depeši, toda upati je, da septembra meseca 1944 ni bilo ameriškega oficirja, ki bi bil tako nepreviden v navzočnosti toliko priči. Obstajala je močna klika častnikov v vojnem departmantu v Washingtonu, ki je smatrala (in dozdnevno še smatra), da je Mihajlovičeva kolaboracija z Nemci bila potrebna iz razloga, da se prepreči širjenje komunizma, toda do septembra 1944 je moral potek dogodkov prisiliti tudi to skupino oboževalcev Mihajlovičevega izdajstva biti preveden v svoji kritiki o gibanju maršala Tita in pri zagotavljanju kolaboracijonistov o nadaljnjem podpiranju od strani

KRATKE VESTI

Za pomoč organizaciji Ljudske mladine Jugoslavije, so doslej dali kot svoj prispevek:

Vlada FLRJ 2 milijona dinarjev. Centralni komitet Komunistične partije Jugoslavije 1 milijon dinarjev.

Vlada Ljudske republike Srbije, 1 milijon dinarjev.

Teden za popravilo cest po Jugoslaviji. Ljudstvo je s svojim delom prihranilo državi milijonske vsote denarja. Skupno je delalo 1.422.137 delovnih dni.

Sodelovalo je 225.302 vozil z živinsko vprego in manjše število motornih vozil. 214 glav vprežne živine je prevozilo 516.081 kub. metrov kamenja. Prekopanih je bilo v celoti 10.839.878 m obcestnih jarkov in izkopanih 339.394 kub. metrov zemlje, zgrajenih ali popraviljenih 27 mostov, 10 predorov in 7393 kub. metrov podporov in zaščitnih zidov. Skupna vrednost vseh teh del je čez 237 milijonov dinarjev. To veliko delo in doseženi rezultati kažejo, da so naši narodi pravilno in popolno razumeli velik gospodarski pomen naših cest, ker naše gospodarstvo še vedno veliko trpi zaradi slabih prometnih zvez kljub ogromnim vsotam, ki so bile vlozene za časoma in zasilno popravilo cestnih mrež.

vlade Združenih držav.

V septembru 1944, ko je ameriška misija prišla k Mihajloviču, je bil edini cilj četinskih sil, da vržejo partizane iz Srbije. V svojih poveljih edinicam, da se borijo, so Mihajlovičevi poveljniki dali četnikom razumeti, da je vojna med Rusijo in anglo-ameriškanskim blokom neizogibna ter da bo izbruhnila na Balkanu. Dne 4. septembra 1944 je Dragotin S. Račić, poveljnik četrte udrniškega korpusa jugoslovanske kraljeve armade v domovini, izdal svoje navodilo št. 6, ki se v odločkih čita takole:

"Zavezniki so rdečkarje zapustili. Nič več ne prejemo materialne pomoči, kajti na polju zunanje politike položaj med Sovjeti in anglo-ameriškanci čedalje bolj napet in možno je, da se vname med njimi oborožen boj radi balkanskih vprašanj. Radi tega je Tito, po navodilih iz Moskve, skušal postaviti svojo oblast nad Srbijo in to z namenom, da bi potem lahko zahteval, da se Jugoslavija želi pridružiti Sovjetom; medtem pa nam Ameriškanci in Angleži pripovedujejo, da očistimo Srbijo v čim najkrajšem času — brez razlike kakšnih načinov se poslužujemo — v namenu, da ustvarimo pogoje za njihov prihod na Balkanu na našo zahtevo.

Vsled tega je torej borba, v katero se sedaj podajamo odločilna za Srbijo, odločilna za Jugoslavijo in za Balkan kot celoto, kajti naša zmaga (nad partizani) ali naša premaga ter naglica, s katero vršimo svoje delo, bo odločila, ali pridejo Anglo-Ameriškanci, ali Sovjeti na naše ozemlje".

Fotostatični odtis tega navodila (Dokument štev. 726), s podpisom majorja Račića, je reproduciran v poročilu komisije. Poročilo vključuje več drugih povelj in navodil majorja Račića, ki kažejo, da so se četniki v Srbiji borili rama ob rami z Nemci, z Nedicevo milico in Nemci, z Nedicevo milico in fašističnimi Bolgari — vse proti partizanom. Poročilo tudi vključuje ukaz s podpisom Draže Mihajloviča z dne 27. maja 1944, s katerim imenuje Mihajlovič tega istega majorja Račića v štab četrte skupine udarniškega korpusa jugoslovanske kraljeve armade v domovini (Dokument štev. 729).

Dokler se ne najdejo nadaljni dokazi, se ne more soditi o resničnosti izjav, ki so jih napravili Mihajlovičevi poveljniki, ko so izjavljali, da so anglo-ameriškanci silili in nagovarjali četnike za borbo proti partizanom, kajti partizanska zmaga bi pomenila sovjetizacijo Balkana, medtem ko bi četniška zmaga pomagala, da bi ameriške in angleške čete prišle v Jugoslavijo kot gost četniške komande.

Lep primer rojaka in poziv ostalim Slovincem

Port Arthur — Kakor vsako zadnjih par let, tako je tudi v letošnji sezoni lokalni Svet južnih Slovanov priredil piknik 30. junija. Med mnogimi obiskovalci piknika so se pojavili dosedaj nam nepoznani rojaki Slovinci iz Ely, Minnesota. Po par besedah razgovora z rojakom Louis Prijateljcem se spoznamo, da je to brat znanega dopisnikarja v Edinosti, Leo Prijatelj iz Montreala. Nadaljni izletniki iz Ely-ja je bil Joe Stanič in njegov sin, in četrti naj oprostimo svoji pozabljenosti ne spominjam se njegovega imena. Odbor piknika se vam zahvaljuje za obisk, ker Vas ni ovirala čez 200 milj dolga pot.

Presenečen sem nad izjavo L. Prijatelja ko je povedal: "Čital sem v Edinosti oglašene piknik v Port Arthurju, in tako smo sklenili, da vas obiščemo. Dejal je tudi, prav tako sem čital, da zbirate kanadski Slovinci sklad za X-raj aparat. Mi ameriški Slovinci zbiramo za izgradnjo bolnice za katere sklad sem že prispeval. Tudi tukaj prilagam v vaš sklad za neobhodno potrebni aparat, na kar je izročil desetico.

Hvala Ti Louis za Tvojo požrtvovalnost, želim da bi dobil mno-

Pozor Slovinci Detroit-Windsor

Postojanske SANSa priredijo skupni piknik v nedeljo dne 21. julija v Welcome Parku na 15^{1/2} milje Rd. in Livernois.

Potokaz: Ako greste iz zapadne strani, vozite po ravni ulici Livernois do 8 mile Rd, potem krenete vzhodno do Woodward Ave., po Woodward Ave. do 10 mile Rd., potem pa vzamete Crook Rd., ali Minne St., do 15^{1/2} mile Rd. in ste na Parku.

Imeli bomo govornika jugoslovanske ambasade iz Washingtona, dobro znanega Stane Kraševca, ki je pred nekoliko tedni prišel iz stare domovine. Kot znano zastopal je kot delegat Jugoslavijo na konferenci Združenih narodov v San Francisco, in verjetno, da bo imel mnogo za povedati o borbi, delu in življenju našega naroda.

Vabljeni so vsi Slovinci in Slovenke iz Detroita, Windsorja in okolice, da se udeležijo piknika. Imeli bomo raznih jestvij in kakor tudi na raznuju pečena jagnjeta, pa za željne — za željne okusna hladna pijača. Tudi za srebričo bo nekaj. Namreč igrala bo Korun orkestra, katera tako prijetno razveseli starejše in mladino. To bo obenem edini piknik, ki ga bomo Slovinci imeli letos v Detroitu.

Za dobro potrebo in prijetno zabavo skrbi odbor.

F. Modic, taj.
Pod. SANSa 108.

go posnemalcev. Le škoda da vam ni čas dopuščal za daljše bivanje tu med nami. Zato Vas zovemo, da pridete zopet. Na 11. avgusta se pripravljajte zopet piknik. Se nekaj sepeče, da na tem pikniku bo vse nekaj drugega, obljubili so tudi mesarji, da bodo preskrbeli malo več jagnječkove pečenke, namreč se želijo maščevati nad drzmem in trmastem kostrunom (da ne bo kaj zamere mesarji, saj nis-

Zahvalno pismo Vladimira Nazora, S. K. J. S.

Svet Kanadskih Južnih Slovanov je prejel sledeče pismo od Vladimira Nazora, predsednika Sabora Ljudske Republike Hrvat-ske.

"Svetu Kanadskih Južnih Slovanov, Toronto, Ontario (Canada)"

Čast mi je poslati vam v imenu Prezidijuma Sabora Narodne Republike Hrvatske in vseh Hrvatov, srčni pozdrav in zahvalo, za Vašo skrb in dobrovoljne prispevke v svrhu pomaganja oškodovanim v vojni in obnove naše oškodovane dežele.

Vaša velikodušna pripomoč in vaše somišljenje, ne samo, da je nam v materialno udobnost, ampak tudi moralna korist, za katero hočemo biti vedno hvaležni."

VLADIMIR NAZOR
predsednik Sabora Narodne Republike Hrvatske
Zagreb, dne 9. maja 1946.

Kolektivna pisma

Tiskovni urad pri Predsedstvu Federalne ljudske republike Slovenije nam je ravno kar sporočil, da so prejeli več kolektivnih pisem, ki so jih napisale podružnice Zveze Kanadskih Slovincem.

Tako smo n. pr. zapazili kolektivno pismo, priobčeno v "Ljudski Pravici", ki ga je poslala podružnica Zveze iz Timminsa. Pismo je priobčeno na vidnem mestu, na prvi strani. Priobčeno je pismo iz Nanaimo B. C., druga pridejo na vrsto.

Tiskovni urad želi, da bi podružnice tudi v bodoče sestavile taka kolektivna pisma o življenju in delu slovenskih izseljencev, po možnosti naj bi bila opremljena tudi s sliko n. pr. skupina rudarjev rudnikom, skupina gozdarjev, tako po vrsti drugih delavcev zaposlenih v tovarnah ali pa na polju.

Kdo bo ta prvi, ki bo prispeval nekoliko truda v ta namen? Priprani smo, da se bodo oglašile podružnice in drugi rojaki. Pošljite nam čim prej taka pisma, opremljena kakor je navedeno z slikami.

Uredništvo.

POPRAVEK

Rojak iz Windsorja nam poroča, da sta bila izpuščena imena dveh darovalcev, ki sta prispevala vsak po pet dolarjev za pomoč narodom Jugoslavije. Skupni seznam darovalcev, ki je bil priobčen z dne 26. junija t. l., se nanasa na darovalce, ki so prispevali za zgraditev otročje bolnišnice pod imenom Sveta kanadskih južnih Slovanov do aprila meseca 1946. Imena darovalcev, ki so prispevali v aprilu, maju ali juniju, niso priobčena v tem seznamu, ampak bodo priobčena v prihodnjem seznamu darovalcev.

Rojaka iz Windsorja, ki sta prispevala vsak po pet dolarjev sta: Ignac Zelko in Alojz Debevc. Če je v tem oziru narejena pomota, se omenjena naprosata da oprostita. Njih imena bodo priobčena vsekakor v prihodnjem seznamu darovalcev. To pojasnilo smo dobili od Gl. tajnika Sveta Kanadskih Južnih Slovanov.

Uredništvo.

TIMMINS, ONT.

Mestni Svet kanadskih južnih Slovanov priredi piknik v nedeljo dne 21. julija in sicer na dobro znanem prostoru Gillies Lake.

Ker je čisti dobiček namenjen za pomoč dojenčkom in podhranjenim otrokom v starem kraju, se uljudno vabi vse Slovence, Hrvat- in Srbe ter ostale Slovence, da se udeležijo piknika. Da ne bo manjkalo zabave in razvedrila, kakor tudi užitne pečenke in tolažbo za željne, skrbi:

Odbor.

smo Amerikancem povedali, kako si je kostrun samoodločno podaljšal življenje). Toraj na svidenje na pikniku.

Priporočilo vsem Slovincem iz Port Arthurja, ki se nahajate po raznih delih izven mesta in se ne-ve za vaše naslove.

V svrhu zbirne akcije za X-raj aparat v Slovenijo, odbor je odločil, da se 17. avgusta skliče skupščina z večerinko in Hrv. Domu na 227 Pearl St. Želi se, da bi bili za ta omenjeni sestanek kar mogoče v večjem številu skupaj. Do danes so se Port Arthurski Slovinci v vsakem pozivu odzvali, ko se je zbiralo pomoč narodu v stari domovini. Tako je upati tudi v sedanjih zbirki, da bodo doprinesli svoj delež k skupni vsoti deset tisoč dolarjev za X-raj aparat.

V slučaju da je komu nemogoče priti na omenjeni sestanek, naj pa pošlje svoj prilog na spodaj navedeni naslov. Imena darovalcev bodo čitana na skupščini in potem objavljena v Edinosti.

Ed. Troha,
319 Dewe Ave.,
Port Arthur, Ont.

Zahvala rojakom v Pt. Arthurju

Ker sem se z mojimi tremi tovarišji udeležil piknika, ki so ga priredili rojaki v Port Arthurju, se mi zdi umestno tem potom se zahvaliti vsem rojakom in rojakinjam za potrebo in gostoljubnost za časa našega gostovanja v njihovi sredini.

Torej z mojimi tremi tovarišji smo se pripeljali na določeno mesto, kraj kjer se je vršil piknik, seveda kot tujci. Izstopili smo iz našega vozila in se oziramo okrog, kje bi dobili kakega okrepčila, kje je takšna prodajalna. Bilo jih je seveda več, vsaka je imela nekaj za okrepčilo ali zabavo. Pa kar naenkrat slišim v pogovoru slovenski glas, smo že na ta pravem kraju, sem si mislil. Pristopim nekoliko bližje in si mislim, ali si Ribničan, ali kdo. Ne, se je oglašil, pač pa v bližini Kočevja, kar za menoj korajžno odvrne rojak. Ni bilo dolgo, da smo se našli v "Jugoslaviji" namreč med vse polno Jugoslovancem. Čas je skoro bliskoma potekal v prijetni tovariški družbi. Postregli so nam z različnim pecivom, jagnječko pečenko in kajpak tudi za tolažbo suhega grla. Pa kaj vam bom tomlakaj prav zapisal je bilo, saj veste z čem se človeku ustreže ko ga presneto žejja mori.

Posebno se zahvalimo Mr. in Mrs. Poje, Ed. Troha in drugim. Ta kratek čas med vami rojaki in rojakinje v Port Arthurju nam ostane v lepem spominu.

Leo Prijatelj in tovariši.

Pismo rojakom v Kanadi

(Iz 1 strani)

ljali na žago in stavbišča. Tako se je torej vse delovno ljudstvo Adlešičev in okolice povežalo v vzgledni samopomoči, ki ni mogla ostati brez vidnih, velikih uspehov. Obnovljenih je bilo 32 poslopj, v katero se je lahko vsebilo 19 družin, ki so se morale pred stiskati na raznih krajih. V obnovljenih hlevih in gospodarskih poslopjih je spravljena 42 glav živine. Vrednosti obnovljenih domačij je ocenjena na 2.500.000 dolarjev. Ker pa znaša prejeto posojilo 475.000 dolarjev, lahko sklepamo, da pride razlika dveh milijonov dolarjev na brezplačno, požrtvovalno udarniško delo, na dobavljeni stavbeni material in na še ostale zidove, kolikor so bili še uporabni. Točne številene ugotovitve kažejo, da je ljudstvo uspešno prispevalo k obnovi svojih uničenih domov skoraj še enkrat toliko, kolikor je prejelo obnovitvenega posojila. V načrtu letošnje obnove je izgradnja 28 nadaljnjih poslopj. Če bo zadruzi zagotovljeno obnovitveno posojilo v lanskem iznosu, potem je gotovo, da bo ta obnovitveni načrt popolnoma izpeljan. Prebivalci Adlešičev so si s temi svojimi uspehi pridobili sloves ne po vsej Beli Krajini, temveč tudi po vsej Sloveniji. S takšnim obnovitvenim rekordom se ne more ponositi doslej še nobena druga obnovitvena zadruga v Beli Krajini, četudi izpričujejo tudi ostale obnovitvene zadruge, nedvomno lepe uspehe. V obnovitvenih zadrukah povezano prizadevo ljudstvo dokazuje svojo globoko ljubezen do rodnega kra-

Iz francoščine prevedla K. N.

"Zelo se mu je mudilo. Imela sem toliko opravkov zaradi njegovega nenadnega odhoda, da sem čisto pozabila vprašati, zakaj tako hitro odhaja in po kakšnih opravkih".

Cadreronova sta opazila, da je Orana spričo toliko vprašanj nekoliko na trnjih, zato je nista več vpraševala.

"No, ljuba moja, pri nas boš imela prijetne počitnice. Le pomiri se, nič se ne razburjaj, če je Miguel v tujini. Imeti je moral že tehtni vzrok, da je tako na lepem odpotoval, sam, brez tebe. Zakaj ga pa nisi vprašala, kaj bo tam počel?"

"Nočem siliti vanj, če mi sam ne pove!" je nejevoljno vzkliknila Orana; kajti to vprašanje jo je zadelo v živo. "Prav tako sem ponosna kakor on. Če mi ni ničesar povedal, je že moral imeti tehten vzrok, da je molčal. Če bi ga bila vseeno vprašala, bi mi morda odgovoril, da je uradna skrivnost."

"Oh, pravi mož nima skrivnosti pred svojo ženo", je vzkliknila gospa Cadreronova in pomenljivo pogledala svojega moža.

"Res?" Je nejevoljno vprašala Orana. "Potlej morda jaz ne znam prav ravnati z njim. Mislim, da mu je od več, pripovedovati o uradnih skrivnostih. In razen tega me te stvari prav nič ne zanimajo. . . Vidva sta pač bolj radovedna kakor jaz!"

Gospa Cadreronova je začudeno pogledala svojo hčer:

"Smešno govoriš. Ali si pa tudi res srečna?" "Da, zelo srečna!" je vneto vzkliknila mlada žena, skušajoč pokazati kar najbolj zadovoljen obraz. "Saj sem vama vendar pisala v poslednjem pismu, kako dobro se razumeva. . ."

In pričela je vnovič naštevati vse dobre lastnosti svojega moža, ki jih je bila opisala v tistem usodnem pismu svoji materi.

"Saj nisem dobila tega pisma", je začudeno ugotovila gospa Cadreronova. "Tega pisma vendar nisem dobila, ljuba Orana! Zadovoljna sem, če je res tako, kakor praviš, toda še bolj všeč bi mi bilo, če bi to brala v pismu, ki o njem trdiš, da si mi ga poslala. Prve novice o tvojem zakonu niso bile takšne. pisala si: "Po malem spoznava drug drugega. . ."

"Saj sem vendar predvčerajšnjem oddala tisto pismo!" je na videz kar ogorčeno vzkliknila Orana.

"Čudno," je zmajala z glavo gospa Cadreronova. "Povprašala bom na pošti. . ."

"In jaz bom trdo prijel poštarja", je vzkliknil gošpod Le Cadreron.

Orana je zardela. Zdelo se ji je, da se s svojimi, si- cer nedolžnimi lažmi pogreza vse globlje in globlje. Zda bodi dvignili toliko prahu, zaradi tistega nesrečnega pisma! In na lepem se je odločila:

"Čemu bi povpraševali poštarja! Prav nič čudno ni, da niste dobili tistega pisma".

Gospod in gospa Cadreronova, sta jo presenečeno pogledala.

"Pismo namreč sploh nisem oddala na pošto", je trdno in odkrito povedala Orana.

"Kako? Saj si vendar pravkar rekla. . ."

"No, da! Nikar me tako ne glejta! Zmotila sem se. . . Zdad sem se spomnila, da sem tisto pismo raztrgala. . ."

"Raztrgala si ga?"

"Da".

"Zakaj vendar?"

(Nadaljevanje prihodnjič)

Dva okrožna piknika — dva "Slovenska dneva" — dve veliki narodni manifestaciji slovenskih izseljencev

VAL D'OR — KIRKLAND LAKE — NORANDA

V nedeljo dne 4. avgusta v prijaznem mestu Val D'Orju se vrši "SLOVENSKI DAN". Na ta dan se bodo zbrali Slovinci iz rečenih naselj in se skupno zabavali v prijazni naravi v znaku svoje narodne zavesti po skupnem delu za pomoč junaškim narodom nove svobodne demokratične Jugoslavije.

Kot glavni govornik za ta dan bo član jugoslovanskega veleposlaništva iz Washingtona.

Skupna manifestacija se vrši zraven "Jacola Mine". Čisti dobiček je namenjen za X-raj aparat.

WINDSOR — ST. CATHARINES — TORONTO — HAMILTON — OSHAWA

V nedeljo dne 11. avgusta se vrši slavnost "Slovenski Dan" na zelo prijaznem prostoru Port Wellerju, nedaleč St. Catharines. Iz Toronta udeleženci se bodo peljali z parnikom do Port Dalhouse, od tam pa z avtobusom na prostor piknika. Za vdeležence, ki pridejo z vlakom v St. Catharines, bodo pripravni avtomobili, kateri jih odpeljujejo na mesto.

Glavni govornik za ta dan bo član jugoslovanskega veleposlaništva iz Washingtona.

Glavni program za obe prireditvi sledi v prihodnjih izdajah tega lista.

Odbora:

Rojak